

mütefekkir

AKSARAY ÜNİVERSİTESİ İSLAMİ İLİMLER FAKÜLTESİ DERGİSİ

1

BAHAR
2014

mütefekkir

AKSARAY ÜNİVERSİTESİ İSLAMİ İLİMLER FAKÜLTESİ DERGİSİ

Mütefekkir • Yıl:1 • Sayı:1 • Bahar • 2014

<http://mutefekkir.aksaray.edu.tr>

<http://mutefekkir.aksaray.edu.tr>

mütefekkir

AKSARAY ÜNİVERSİTESİ İSLAMİ İLİMLER FAKÜLTESİ DERGİSİ

Aksaray Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Dergisi
ISSN : 2148 – 5631

Sahibi

Aksaray Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Adına Dekan
Prof.Dr. Mehmet Bahaüddin VAROL

Yıl:1 • Sayı:1 • Bahar • 2014

Uluslararası Hakemli Dergi
(Yılda İki Sayı Yayınlanır)

Editör/Editor in Chief

Yrd.Doç.Dr. Osman Zahid ÇİFÇİ

Editör Yardımcıları/Asistant Editor in Chief

Osman DURMAZ • Uğur AK • Ali Fahri DOĞAN

Yayın Kurulu/Editorial Board

Prof. Dr. Mehmet Bahaüddin VAROL
Doç.Dr. Harun Reşit DEMİREL • Yrd.Doç.Dr. Mustafa ŞEN
Yrd. Doç. Dr. Süleyman KOYUNCU • Yrd. Doç. Dr. Ahmet İYİBİLDİREN
Yrd. Doç. Dr. İbrahim PAÇACI • Yrd. Doç. Dr. Mustafa KARABACAK
Yrd. Doç. Dr. Ramazan ATA • Yrd. Doç. Dr. Hasan UÇAR
Yrd. Doç. Dr. Adil ABD et-TÂİ • Öğr. Gör. Murat AKKUŞ

Yazışma Adresi /Communication Address

Aksaray Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Merkezi Derslikler Binası
Merkez Kampüs/Aksaray-Türkiye

Tel: 90.382. 288 28 28 • Faks: 90.382.288 28 84

Web

<http://mutefekkir.aksaray.edu.tr>

e-mail

mutefekkirdergisi@aksaray.edu.tr • mutefekkirdergisi@gmail.com

Tasarım/İç Düzen/Tashih

O.Zahid Çifçi

Baskı&Cilt

Damla Ofset AŞ. • www.damlaofset.com.tr
Büsan Organize San. Kosgeb cd. 10631 sk. No:4 Karatay/KONYA Tel: (0.332) 345 00 10
Ağustos-2014 / Konya

Danışma ve Hakem Kurulu Advisory Board and Academic Referees

Prof. Dr. A. Turan YÜKSEL, N.Erbakan Ün.	Yrd.Doç.Dr. Ahmet HAZAL, Uluslararası Irak Ün.
Prof. Dr. Abdülkerim BAHADIR, N.Erbakan Ün.	Yrd.Doç.Dr. Ahmet Mahmut el-CUBURI, Irak Ün.
Prof. Dr. Adil YAVUZ, N.Erbakan Ün.	Yrd.Doç.Dr. A.Muhammed MERAĞI, R.T. Erdoğan Ün.
Prof. Dr. Adnan KOŞUM, Süleyman Demirel Ün.	Yrd.Doç.Dr. Ahmet ÖZDEMİR, Kastamanu Ün.
Prof. Dr. Ahmet BOSTANCI, Sakarya Ün.	Yrd.Doç.Dr. Ali DADAN, N.Erbakan Ün.
Prof. Dr. Ahmet KAYACIK, Erciyes Ün.	Yrd.Doç.Dr. Ali ÖĞE, N.Erbakan Ün.
Prof. Dr. Ahmet ÖNKAL, N.Erbakan Ün.	Yrd.Doç.Dr. Engin ERDEM, Ankara Ün.
Prof. Dr. Asım YAPICI, Çukurova Ün.	Yrd.Doç.Dr. A. Sıdika OKTAY, Süleyman Demirel Ün.
Prof. Dr. Bayram DALKILIÇ, N.Erbakan Ün.	Yrd.Doç.Dr. Aytekin ŞENZEYBEK, N.Erbakan Ün.
Prof. Dr. Ernest WOLF-GAZO, Kahire Amerikan Ün.	Yrd.Doç.Dr. Erhan TECİM, Aksaray Ün.
Prof. Dr. Galip VELİJİ, Tetova Devlet Ün.	Yrd.Doç.Dr. Faruk SANCAR, R.T.Erdoğan Ün.
Prof. Dr. Hasan KAYIKLIK, Çukurova Ün.	Yrd.Doç.Dr. Fatih ÇINAR, Süleyman Demirel Ün.
Prof. Dr. Hidayet İŞİK, Ç. Onsekiz Mart Ün.	Yrd.Doç.Dr. Hakan UĞUR, N.Erbakan Ün.
Prof. Dr. Hüsamettin ERDEM, N.Erbakan Ün.	Yrd.Doç.Dr. Harun ÇAĞLAYAN, Muş Alparslan Ün.
Prof. Dr. I. Hakkı ATÇEKEN, N.Erbakan Ün.	Yrd.Doç.Dr. H. Üleyvi HÜSEYİN, Uluslararası Irak Ün.
Prof. Dr. İsmail TAŞ, N.Erbakan Ün.	Yrd.Doç.Dr. İbrahim ASLAN, Ankara Ün.
Prof. Dr. Kadir ALBAYARAK, Çukurova Ün.	Yrd.Doç.Dr. İbrahim KUNT, Selçuk Ün.
Prof. Dr. M. Ali KAPAR, N.Erbakan Ün.	Yrd.Doç.Dr. İsmail BAYER, Artvin Çoruh Ün.
Prof. Dr. M. Şevki AYDIN, Erciyes Ün.	Yrd.Doç.Dr. İsmail BİLGİLİ, N.Erbakan Ün.
Prof. Dr. Mehmet DAĞ, Atatürk Ün.	Yrd.Doç.Dr. M. K. A. BAKKALOĞLU, Marmara Ün.
Prof. Dr. Mevlüt ALBAYARAK, S.Demirel Ün.	Yrd.Doç.Dr. M. Mucahit ASUTAY, Yıldırım Beyazıt Ün.
Prof. Dr. Muammer C. MUŞTA, N.Erbakan Ün.	Yrd.Doç.Dr. M. Mücahit DÜNDAR, Sakarya Ün.
Prof. Dr. Mustafa ÖZTÜRK, Çukurova Ün.	Yrd.Doç.Dr. Mücahit KÜÇÜKSARI, N.Erbakan Ün.
Prof. Dr. Naim ŞAHİN, N.Erbakan Ün.	Yrd.Doç.Dr. Mehmet KALAYCI, Ankara Ün.
Prof. Dr. Ömer KARA, Atatürk Ün.	Yrd.Doç.Dr. Memduh en-NABİ, R.T.Erdoğan Ün.
Prof. Dr. Ramazan BUYRUKÇU, S.Demirel Ün.	Yrd.Doç.Dr. Muhammed ÖZDEMİR, Katip Çelebi Ün.
Prof. Dr. Saffet KÖSE, İzmir Kâtip Çelebi Ün.	Yrd.Doç.Dr. Muhammed SARI, Aksaray Ün.
Prof. Dr. Seyit AVCI, Şırnak Ün.	Yrd.Doç.Dr. Muharrem YILDIZ, S.Demirel Ün.
Prof.Dr. W.Mohd Nor WAN, Malezya Teknoloji Ün.	Yrd.Doç.Dr. Mustafa Kayihan ERBAŞ, Aksaray Ün.
Prof. Dr. Yavuz KÖKTAŞ, R.T.Erdoğan Ün.	Yrd.Doç.Dr. Mustafa KİSPET, Kastamanu Ün.
Doç. Dr. Adem EFE, Süleyman Demirel Ün.	Yrd.Doç.Dr. Mustafa ÖZTOPRAK, Sinop Ün.
Doç. Dr. Ahmet İshak DEMİR, R.T.Erdoğan Ün.	Yrd.Doç.Dr. Muzaffer TAN, Ankara Ün.
Doç. Dr. Bekir TATLI, Çukurova Ün.	Yrd.Doç.Dr. Necmettin GÜNEY, N.Erbakan Ün.
Doç. Dr. Erdiç AHATLI, Sakarya Ün.	Yrd.Doç.Dr. Orhan YILMAZ, Bozok Ün.
Doç. Dr. Erşan SEVER, Aksaray Ün.	Yrd.Doç.Dr. Osman Murat DENİZ, Çanakkale Ün.
Doç. Dr. H İbrahim KAÇAR, Marmara Ün.	Yrd.Doç.Dr. Ömer Faruk ERDEM, N.Erbakan Ün.
Doç. Dr. Hayati YILMAZ, Sakarya Ün.	Yrd.Doç.Dr. Ömer ÖZPINAR, N.Erbakan Ün.
Doç. Dr. Hüseyin ÜNLÜ, Aksaray Ün.	Yrd.Doç.Dr. Rabiye ÇETİN, Ankara Ün.
Doç. Dr. İshak ÖZGEL, Süleyman Demirel Ün.	Yrd.Doç.Dr. Ramazan ŞAHAN, Muş Alparslan Ün.
Doç. Dr. İsmail ŞIK, Çukurova Ün.	Yrd.Doç.Dr. Recep Orhan ÖZER, Amasya Ün.
Doç. Dr. Macide ÖMER, Ürdün Ün.	Yrd.Doç.Dr. Selahattin SATILMIŞ, Aksaray Ün.
Doç. Dr. Muammer İSKENDERÖĞLU, Sakarya Ün.	Yrd.Doç.Dr. Recep ÖZDİREK, Kastamanu Ün.
Doç. Dr. Muhammed YILMAZ, Çukurova Ün.	Yrd.Doç.Dr. Saffet KARTOPU, Gümüşhane Ün.
Doç. Dr. Nimetullah AKIN, Çanakkale Ün.	Yrd.Doç.Dr. Tuna TUNAGÖZ, Çukurova Ün.
Doç. Dr. Süleyman DÖNMEZ, Çukurova Ün.	Yrd.Doç.Dr. Yaprak KALEMOĞLU VAROL, Aksaray Ün.
Doç. Dr. Tahir ULUÇ, N.Erbakan Ün.	Yrd.Doç.Dr. Yusuf AKGÜL, Bozok Ün.
Doç. Dr. Taner ASLAN, Aksaray Ün.	Yrd.Doç.Dr. Zafer YILDIZ, S.Demirel Ün.
Doç. Dr. Yaşar TÜRK BEN, Bozok Ün.	Yrd.Doç.Dr. Zübeyir OVACIK, Aksaray Ün.
Yrd.Doç.Dr. Abdullah AKIN, Çanakkale Ün.	Dr. Kevser ÇELİK, S.Demirel Ün.
Yrd.Doç.Dr. Abdullah ÖZBOLAT, Çukurova Ün.	Yrd.Doç.Dr. Murat AK, N.Erbakan Ün.
Yrd.Doç.Dr. Ahmet ARAS, N.Erbakan Ün.	Dr. Necdet ŞUBAŞI, Diyanet İşleri Başkanlığı
Yrd.Doç.Dr. Ahmet HAZAL, Uluslararası Irak Ü. Ün.	Dr. Saddam Hüseyin KAZIM, Uluslararası Irak Ün.

Bu Sayının Hakemleri

- Prof. Dr. Adil YAVUZ • N.Erbakan Ü. İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. M. Bahaüddin VAROL • Aksaray Ü. İslami İlimler Fakültesi
Prof. Dr. Mehmet DAĞ • Erzurum A. Ü. İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Saffet KÖSE • İzmir K. Çelebi Ü. İslami İlimler Fakültesi
Prof. Dr. Seyit AVCI • Şırnak Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
Doç. Dr. Harun Reşit DEMİREL • Aksaray Ü. İslami İlimler Fakültesi
Doç. Dr. İsmail ŞIK • Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
Doç. İshak ÖZGEL • S.Demirel Ü. İlahiyat Fakültesi
Doç. Dr. Muammer İSKENDEROĞLU • Sakarya Ü. İlahiyat Fakültesi
Yrd. Doç. Dr. Murat AK • N.Erbakan Ü. İlahiyat Fakültesi
Doç. Dr. Nimetullah AKIN • Çanakkale O.M.Ü. İlahiyat Fakültesi
Doç. Dr. Taner ASLAN • Aksaray Ü. Fen-Edebiyat Fakültesi
Yrd. Doç. Dr. Abdullah ÖZBOLAT • Çukurova Ü. İlahiyat Fakültesi
Yrd. Doç. Dr. Ali DADAN • N.Erbakan Ü. İlahiyat Fakültesi
Yrd. Doç. Dr. Erhan TECİM • Aksaray Üniv. Fen-Edebiyat Fakültesi
Yrd. Doç. Dr. Hakan UĞUR • N.Erbakan Ü. İlahiyat Fakültesi
Yrd. Doç. Dr. Harun ÇAĞLAYAN • Muş A. Ü. İslami İlimler Fakültesi
Yrd. Doç. Dr. Hasan UÇAR • Aksaray Ü. İslami İlimler Fakültesi
Yrd. Doç. Dr. İsmail BİLGİLİ • N.Erbakan Ü. İlahiyat Fakültesi
Yrd. Doç. Dr. Muhammet ÖZDEMİR • İzmir K. Ç. Üniv. S. ve B. Bil. Fakültesi
Yrd. Doç. Dr. Muharrem YILDIZ • S.Demirel Ü İlahiyat Fakültesi
Yrd. Doç. Dr. Mustafa ÖZTOPRAK • Sinop Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
Yrd. Doç. Dr. Necmeddin GÜNEY • N.Erbakan Ü. İlahiyat Fakültesi
Yrd. Doç. Dr. Orhan YILMAZ • Bozok Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
Yrd. Doç. Dr. Ömer Faruk ERDEM • N.Erbakan Ü. İlahiyat Fakültesi
Yrd. Doç. Dr. Ramazan ŞAHAN • Muş A. Ü. İslami İlimler Fakültesi
Yrd. Doç. Dr. Sadi GEDİK • Kahramanmaraş S.İ.Ü. Fen-Edebiyat Fakültesi
Yrd. Doç. Dr. Selahattin SATILMIŞ • Aksaray Ü. Fen-Edebiyat Fakültesi
Yrd. Doç. Dr. Süleyman KOYUNCU • Aksaray Ü. İslami İlimler Fakültesi
Yrd. Doç. Dr. Tuna TUNAGÖZ • Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
Yrd. Doç. Dr. Yusuf AKGÜL • Bozok Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
Yrd. Doç. Dr. Zübeyir OVACIK • Aksaray Ü. Fen-Edebiyat Fakültesi
Okt. Ali Fahri DOĞAN • Aksaray Ü. Yabancı Diller Yüksek Okulu

İÇİNDEKİLER

	Takdim...	11
	Başlarken...	13
	Editörden...	15
ARAŞTIRMA NOTU	DÂR-I SULEHÂ'DA NESL-İ SULEHÂ ÖZLEMİ Aspiration of Nasl-i Sulaha in the Dâr-i Sulaha <i>Mehmet Bahaüddin VAROL</i>	17
	BAZI MEÂLLER ÇERÇEVESİNDE İ'RÂB FARKLILIKLARININ ÂYETLERİN ANLAMINA ETKİSİ The Study Of The Effect Of I'râb (Inflections And Last Vowels) On The Meaning Of Verses Within The Scope Of Some Qur'an Translations <i>Mehmet KAYA</i>	35
	KÖPEK VE DİĞER BAZI HAYVANLARIN ÖLDÜRÜLMESİNE CEVAZ VEREN HADİSLERİN DEĞERLENDİRMESİ A Study On The Hadiths Which Regard The Dogs And Some Other Animals As Permissible To Be Killed <i>Harun Reşit DEMİREL</i>	67
ARAŞTIRMA	TÜRKİYE'DE DINDAR MÜSLÜMANLARIN MARUZ KALDIĞI DIŞLAMA ÜZERİNDEN AÇIĞA ÇIKAN HAK ÇATIŞMALARI Conflicts of Right which Appear over the Marginalisation of the Pious Muslims in Turkey <i>Muhammet ÖZDEMİR</i>	103
	HADİSLERE GÖRE İSLÂM KARDEŞLİĞİNİN ANLAMI VE KORUNMASI İÇİN ALINACAK TEDBİRLER The Meaning of Islamic Brotherhood according to some Ha- diths/Traditions and the Measures for its Protection <i>Ömer ÖZPINAR</i>	129
	MUSTAFA REŞİT PAŞA VE TANZİMAT Mustapha Rashid Pasha and Administrative Reforms <i>Ramazan ATA</i>	159

ARAŞTIRMA	AREFE GÜNÜNÜN FAZİLETİYLE İLGİLİ RİVÂYETLERİN DEĞERLENDİRMESİ An Evaluation On The Benefits Of The Day Arafa Based On Hadiths <i>Mustafa KARABACAK</i>	175
	BİR OSMANLI ŞEHİRİ OLARAK FİLİBE VE FİLİBE MEVLEVÎHANESİ Plovdiv As An Ottoman City And Mevlevihane Of Plovdiv <i>Aydan YUMEROV</i>	193
	ESKİ ANADOLU TÜRKÇESİNDE İSİMDEN İSİM YAPMA EKLERİ ÜZERİNE About Manking Name from Name Appendix at Old Anatolian Turkish <i>Murat ALTUĞ</i>	213
ÇEVİRİ	“THE PROBLEM OF REASON IN ISLAM: IS ISLAM A NON-RATIONAL RELIGION AND CIVILIZATION” İSLAM’DA AKIL SORUNU : İSLAM, AKILCI OLMAYAN BİR DİN VE UYGARLIK MI? <i>John WALBRIDGE / Çev.: Harun ÇAĞLAYAN</i>	221
	“معالم النهضة في قصة سليمان كما بينها القرآن الكريم” KUR’ÂN’IN AÇIKLAMALARI DOĞRULTUSUNDA SÜLEYMAN (A.S) KISSASINDA KALKINMANIN ESASLARI <i>Arafât M.Muhammed Ahmed / Çev.: Mustafa ŞEN</i>	227
	“JUDAISM” YAHUDİLİK <i>Joseph GAER / Çev.: Osman Zahid ÇİFÇİ</i>	247
	“VALUES : SUBJECTIVE – OBJECTIVE” DEĞERLER : ÖZNEL - NESNEL <i>Adriaan PEPPERZAK / Çev.: Nuri ÇİÇEK</i>	267
NOSTALJİ	İSLAM TARİHİ DERSLERİ’NDEN : OSMANLI DEVRİNDE ZAMANLA SİYASÎ MAHİYET ALAN DİNİ BİR CEREYAN <i>Prof. Dr. Hüseyin Gazi YURDAYDIN</i>	277

DÂR-I SULEHÂ'DA NESL-İ SULEHÂ ÖZLEMİ

*Mehmet Bahaüddin VAROL**

Özet

Ülkemizde son yıllarda akademik dünyaya kazandırılan çok sayıda üniversite ve fakülte bulunmaktadır. İşte bu fakültelerden biri olan Aksaray Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi'nin kuruluş sürecinde yaşananlar tarihe bir not olarak kaydedilmek üzere bu yazıda kaleme alınmıştır. Bilimsel ve akademik kuruluşların doğuşu gerek ilmi gerekse toplumsal alanda bir takım etkilere sebep olur. Ancak zamanla bunlar unutulmuş geçmişi karanlıklarında yok olur. Farklı ve farkedilir olmayı arzu eden Aksaray Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi'nin bu sürecini Dergimizin ilk sayısında kaleme alarak en azından hatırasını sürekli kılmak istedik. Burada anlatılmayanlar elbette anlatılanlardan çok daha fazladır. Ancak amaç sürece olumlu katkıları bulunanların hatırlanması ve duaya vesile olmasının sağlanmasıdır. Hayırlı ve bereketli olması dileklerimizle...

Anahtar kelimeler: Aksaray, İslami İlimler, Aksaray Üniversitesi.

***Aspiration of Nasl-i Sulaha in the Dâr-i Sulaha
(Aspiration of righteous generation in the town for those righteous)***

Abstract

In recent years, many universities and faculties emerged in our country as an achievement of academic world. As one of those faculties "Islamic Studies' Faculty of Aksaray University and the happenings during the process of its foundation have been the subject of this article as a notation for history. The emergence of academic institutions cause several impacts both in social and scientific spheres. But after a certain time these influences are forgotten and disappear in the darkness of the past. Aksaray University, Faculty of Islamic Studies would like to be distinct and distinguished, that's why this founding process has been the main topic of the faculty journal, at least to remember its memory all the time. Naturally untold things here are much more than told. But the intention is to remember those people who contributed to the process and to obtain prayers for them. With our best wishes, may it bring divine gift and fruitfulness.

Key words: Aksaray, Islamic Studies, University of Aksaray.

GİRİŞ

Binlerce yıllık tarihî geçmişi olan Anadolu coğrafyasının ortasında, adeta kalbinde bir şehir Aksaray... Tarihî geçiş yollarının kavşak noktası, Kapadokya bölgesinin kültür ve tarihî mirasına sahip, geçen asırları dolu dolu yaşamış bir kent. Ancak bugün, bu sürekli ve yoğun sürecin adeta yorgunluğunu yaşayan bir şehir görüntüsünde... Geçmişte yaşadığı heyecanlı ve güzel günlerin hatırasını yâd etmede dahi zorlanan, şehir olarak geçmişte yaşadığı siyasi ve beşeri problemlerin olumsuz etkilerini giderme çabasıyla gelişen ve değişen Türkiye'nin genel kazanımlarından payına düşeni almak için elinden geleni yapma gayretinde bir şehir.

Meşhur seyyah Evliya Çelebi "*Seyahatnâme*"sinde Selçuklu Sultanı II.Kılıçarslan tarafından fethedilmesinden sonra bu şehre "*Dâr-ı Sulehâ*" isminin verildiğini zikreder. Aynı şekilde o II.Kılıçarslan'ın buraya olan ilgi ve sevgisi nedeniyle girişinin iki tarafında tunçtan iki adet arslan heykelinin bulunduğu büyük bir saray yaptırdığı ve beyaz renkli olan bu sarayın çok uzaklardan görüldüğü için de şehre Aksaray dendiğini ifade etmektedir.¹ Şehre verilen diğer isim ve hikayelerine bakıldığında ise daha çok efsanevi unsurların karıştığı, gerçek ve kabul edilebilir yönlerinin kaybolduğu görülmektedir. Bir şehir veya yerleşim biriminde yaşayan insanları islah ve ihya etmenin, oraya sadece iyi insanların iskanı veya girmesine müsaade edilmesi şeklinde bir tedbirle mümkün olmayacağı aşıkardır. Ancak II.Kılıçarslan'ın mamur hale getirip "*Dâru'z-Zafer*" adını verdiği Aksarayı askeri bir üs olarak kullandığı, camiler, zâviyeler, medreseler ve kervansaraylar yaptırarak Azerbaycan'dan getirdiği gazi ve alimleri buraya yerleştirdiği, gazâ ruhunun bozulmaması için de kötü ahlaklı insanların şehre girmesini yasakladığı kaynaklarda yer almıştır.² Dolayısıyla Aksaray'a böyle bir uygulama nedeniyle "*Dâr-ı Sulehâ*" dendiği, aslında böyle olması yönündeki bir istek ve ideali ortaya koyma arzusu olarak anlaşılmalıdır. Bu düşünce o gün olduğu gibi bugün de bu yönde bir motivasyon oluşturması açısından önemlidir. En azından insanlarda bir bilinç ve şuur altı oluşturma arzusu olarak değerlendirilmelidir.

İşte Aksaray Üniversitesi bünyesinde eğitim ve öğretime başlayan İslami İlimler Fakültesi böylesi bir özlem ve idealle yola çıkmıştır. En azından bu Fakülteyi Üniversite bünyesinde açan, açılmasını isteyen toplumsal beklenti ve kuruluşunu gerçekleştiren düşüncenin ortak arzusu budur. En genel bakışla İslami İlimler Fakültesi aslında insanımıza dönük bir islah ve ihya projesidir. Bu projenin elbette bir bireysel bir de toplumsal yönü vardır. Bireysel anlamda insanımıza, sahip olduğu

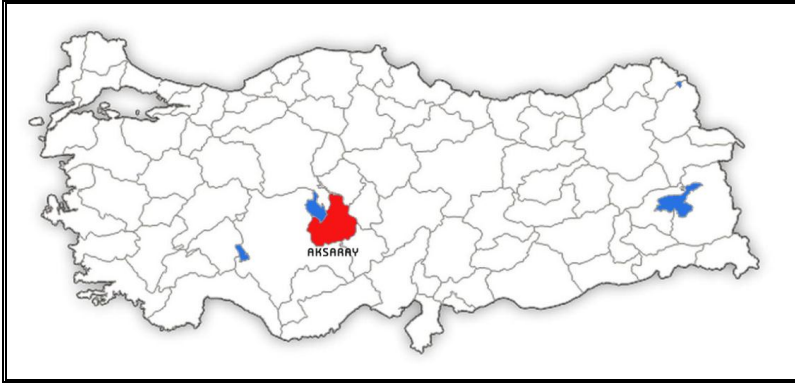
* Prof.Dr., Aksaray Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Dekanı; mbvarol@aksaray.edu.tr

¹ Evliya Çelebi, Evliya Çelebi Seyahatnamesi, Sad.: Tavfik Temelkuran, Necati Aktaş, İstanbul 1993, c.III-IV, s.151-152; Ayrıca bilgi için bkz.: İbrahim Hakkı Konyalı, Abideleri ve Kitabeleri ile Niğde Aksaray Tarihi, İstanbul 1974, I/289 vd.

² Abdülkerim Özaydın, "Kılıçarslan II", DİA, 25/402.

dini ve milli birikimin şuuruyla, geçmişle bağlantısını koparmadan bilim ve teknolojinin evrensel ufuklarında bu günü yaşayan, ait olduğu medeniyetin değerleriyle geleceğine yön veren bir kişilik inşası projesidir. Bütün bunları gerçekleştirirken olaya “ben” merkezli bakmayan, içinde yaşadığı toplumu ve hatta tüm insanlığı, insanca yaşama standardına kavuşturmanın pratiği ile toplumsal dinamiklerini benimseyen ve yaşayan bir toplum bilinci oluşturmanın zemini.

İslami İlimler Fakültesi kuruluşundan itibaren bu bilinçle kendi ilmî yapısını şekillendirirken akademik yapı içerisindeki özgün yerini de oluşturma gayreti içerisinde olmuştur. İlerleyen satırlarda bu oluşum süreci daha detaylı olarak ele alınacaktır. Elinizdeki bu dergi ise bu oluşumun olmazsa olmazlarından olan bir hayalin gerçekleşmiş şeklidir. Dileğimiz başlangıçtaki samimiyet ve ciddiyeti muhafaza ederek nice uzun yıllar bu bilimsel filizin güçlenerek bir çınar haline gelmesi, ilmî ve akademik açıdan olduğu kadar dinî, sosyal ve kültürel açıdan da üzerine düşen sorumluluğu yerine getirmesidir. Dergimizin bu ilk sayısında Fakültemizin kuruluş sürecini, yapılan katkı ve fedakarlıkları, yaşanan güzellikleri *tarihe bir not düşmek adına* kaleme almayı uygun bulduk. Bu satırlar belki bugünleri yaşayanlar açısından kısmen bilinen şeyler olsa da yıllar geçtikçe güzel hatıralar olarak yâdedilecektir. Cenâb-ı Hak niyetimizi hâlis, sa'yimizi de meşkûr eylesin...

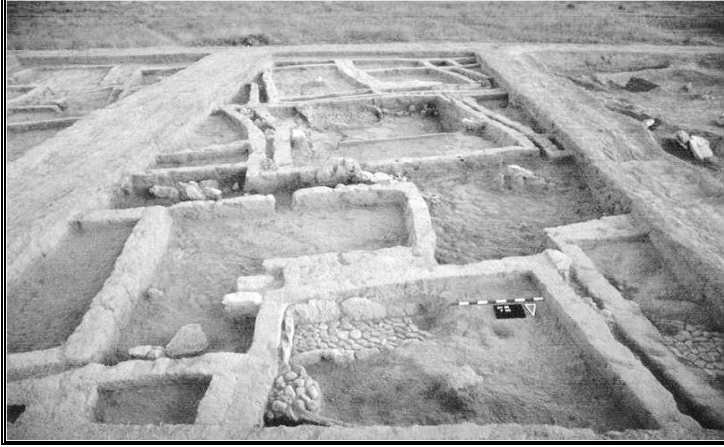

A. COĞRAFI VE TARİHİ OLARAK AKSARAY

Aksaray Anadolu coğrafyasının ortasında, Melendiz dağlarından inerek Tuz gölü'nün güneyindeki bataklık alanda kaybolan Melendiz çayının ovaya çıktığı yerde kurulmuştur.³ Kara ikliminin hüküm sürdüğü İç Anadolu Bölgesi'nin genel özelliklerini yansıtan şehir güneyinde bulunan 3268m. yüksekliğindeki Hasan Dağının

³ İlhan Şahin, “Aksaray”, DİA, II/291.

zarif silüeti ile kendisini gösterir. Uzun yıllar boyunca bataklık özelliği gösteren alanlar şimdilerde kurumuş ve kısmen iskan kısmen de tarım yapılan bir araziye dönüşmüştür. Coğrafi olarak yukarıda işaret ettiğimiz gibi çevresindeki Ankara, Konya, Kayseri ve Adana gibi büyük şehirlerin ulaşım ağının ortasında yer alması, şehrin kısa sürede büyük gelişme gösterebileceği ve imkanları nedeniyle de çevre yerleşim birimlerinden göç alabileceği kolaylıkla tahmin edilebilir.

Aşıklı Höyük: Aşıklı Kerpiç Evleri, (Foto: Savaş Ulukaya)

Şehrin hemen yanıbaşında yer alan Aşıklıhöyük, Güvercinkaya ve Acemhöyük'te son dönemlerde yapılan kazılarla ortaya çıkarılan bulgular, şehrin tarihini M.Ö. VII-VIII yüzyıllara kadar götürmektedir. Aksaray'ın Gülağaç ilçesi Kızılkaya köyü yakınlarındaki Aşıklıhöyük'te insanlık tarihi açısından olduğu kadar tıp tarihi açısından da çok önemli kabul edilen, genç bir kadına ait ilk beyin ameliyatının yapıldığı tespit edilmiştir. Anadoludaki ilk yerleşik hayat, mesken ve geçim unsurlarının bulunduğu Höyük eşsiz bir tarihi kaynak özelliğine sahiptir. Yine Anadoludaki kalekent modelinin ilk örneklerinden sayılan Güvercinkaya, Çatalsu köyü yakınlarında ve Melendiz çayı kıyısında yaklaşık 7 bin yıllık geçmişiyile Anadolu tarihine ışık tutan bir merkezdir. Diğer taraftan Yeşilova Beldesindeki Acemhöyük, Anadolu'nun en büyük höyüklerinden biri olarak bölgede yaşayan insanların eşya ve kültürü açısından oldukça ileri düzeyde oldukları izlenimini veren bulgulara ev sahipliği yapmaktadır. Aksaray'ın eski tarihine ışık tutan bu üç büyük höyükten başka irili-ufaklı daha bir çok höyük bulunmaktadır. Buralarda yapılan kazılarda ortaya çıkarılan bulgular Aksaray Müzesinde muhafaza edilmekte ve meraklıları için sergilenmektedir.⁴

⁴ Geniş bilgi için bkz.: Onbin Yıllık Kültür ve Tarih Şehri Aksaray (Kültür ve Turizm Rehberi), Aksaray 2012, s.6..vd.

Aksaray Müzesinden bir kesit, (Foto.: Savaş Ulukaya)

İslami dönem öncesi sürecinde Aksaray ve çevresi özellikle Hristiyanlık açısından çok önemli bilgi ve kalıntılar barındırmaktadır. Hristiyanlık öncesi Roma İmparatorluğunun baskıları altında yaşam savaşı veren hristiyan unsurların bölgenin tabii korunaklı vadi ve yumuşak volkanik kayalar içerisinde oluşturdukları barınaklarda gizlendikleri kabul edilmektedir. Romanın hristiyanlığı kabul ettiği dönemlerden itibaren ise hristiyanlar rahatlamış ve bölgede uzun yıllar yaşamlarını sürdürmüşlerdir. İslami dönemde de bu tabii korunaklı yerleşim yerlerinin kullanılmaya devam edildiği anlaşılmaktadır.

Bu nedenle Aksaray ve çevresi farklı tarihi ve mimari özellikler taşıyan bazıları mâmur, bazıları ise harap durumda çok sayıda kilise barındırmaktadır.⁵

Aksaray'ın ilçelerinden eski ismiyle Karballa ve Gelveri yeni ismiyle Güzelyurt bu açıdan çok önemli ve

Kızıl Kilise, (Foto.: Savaş Ulukaya)

⁵ Bilgi için bkz.: İbrahim Hakkı Konyalı, Abideleri ve Kitabeleri ile Niğde Aksaray Tarihi, İstanbul 1974, I/210 vd. 219,220.

bakir özellikler taşımaktadır. Bu ilçenin merkezinde yer alan 5,5 km. uzunluğundaki Manastır Vadisi kayalardan oyularak yapılmış kilise, şapel ve yer altı şehirlerini barındıran adeta bir tarih hazinesidir. Güzelyurt ve çevresinde bundan başka tarihi değeri yüksek dini yapılar vardır. Aziz Gregorius Church (Cami Kilise) Kapadokya bölgesinin en eski kilisesidir. Sivrihisar köyü yakınlarında bulunan Red Church (Kızıl Kilise) mimari açıdan ilkleri barındırmasıyla dikkatleri üzerine çekmektedir. Yine tabii kayalıklar üzerine inşa edilmiş Analipsis Church (Yüksek Kilise) ve Monastery Valley'de (Manastır Vadisi) kayalardan oyularak yapılmış Sivişli kilise otantik özellikleriyle bu güne kadar varlıklarını sürdürebilmiş nadir eserlerdir. Diğer taraftan Aksaray'a 30 km. uzaklıktaki dünyanın ikinci büyük kanyonu olan İhlara Vadisi içerisinde kayalardan oyularak yapılan çok sayıdaki kilise bölgenin Hristiyanlık tarihi açısından önemini ve sahip olduğu turizm potansiyelini göstermesi açısından oldukça önemlidir.⁶ Bütün bu tarihi ve beşeri coğrafya kalıntıları, araştırılmak ve incelenmek için bilim insanlarını beklemektedir. Yapılacak bilimsel tespitler bölgenin ve Aksaray'ın potansiyel tarihi ve kültürel değerine katkı sağlayacaktır.⁷

Tarihi ticaret yolları güzergahı ve Aksaray

İslami dönemde bölgeye dönük ilk fetih hareketleri VII. Asır (hicri I.asır) sonlarında olmuştur. Hz.Ömer dönemindeki büyük fetih hareketleri çerçevesinde Cezire bölgesi fethi tamamlanmış, Anadolu içlerine çok fazla girilmemiştir. Anadolu içlerine yönelik fetihler daha çok Emeviler Döneminde Abdülmelik b. Mervan ve Velid b. Abdülmelik dönemlerinde görülmektedir. Ancak Emevi Devletinin kurucusu ve ilk halifesi olan Muâviye döneminde İstanbul fethi için gönderilen ilk ordunun

⁶ Aksaray'ın eski tarihine dair seyahatname notları için bkz.: Dr. Fahri Yıldırım, Seyahatlerin Gözünden Aksaray ve Çevresi, Aksaray 2012, s.15 vd.

⁷ Onbin Yıllık Kültür ve Tarih Şehri Aksaray (Kültür ve Turizm Rehberi), Aksaray 2012, s.16..vd.

(49/669) güzergah açısından Aksaray veya yakınlarından geçtiğini tahmin etmek zor olmasa gerektir. Dağlık bölgeden ovaya açılan bir nokta olarak buranın ordu-nun ilerleyişine kolaylık sağladığı düşünülebilir. Nitekim tarihi bağlantı ve ticaret yollarını gösteren haritalarda Aksaray bir durak noktası olarak yerini almaktadır.

Ancak Anadolunun özellikle Kayseri ve çevresinde yer alan yerleşim yerlerinin bu arada Aksaray'ın İslamlaşması daha çok Selçuklu akınlarıyla gerçekleştiğini ifade etmek mümkündür. Anadolu Selçukluları döneminde bir kültür merkezi olan Konya ve Kayseri şehirlerini birbirine bağlandığı ana yol üzerinde bulunan Aksaray, II. İzzettin Kılıçarslan'ın yaptırdığı dini, ticari ve sosyal tesislerle adeta yeniden kurulmuştur.⁸ Anadolu Selçukluları döneminde en parlak günlerini yaşayan Aksaray, bu süreçte bir ilim ve kültür merkezi haline gelmiştir. Daha sonra Karamanoğulları Beyliği hakimiyetine giren şehir 1468'de Fatih Sultan Mehmet tarafından Osmanlı topraklarına dahil edilmiştir.

İstanbulun fethinden bir süre sonra Osmanlı topraklarına dahil olan Aksaray'ı bu süreçte etkileyen diğer bir gelişme daha olmuştur. Fatih Sultan Mehmet şehirde yaşayan halkın büyük çoğunluğunu İstanbul'a taşımış ve şehrin ismini de verdiği Aksaray bölgesine iskan etmiştir. Öyle anlaşılıyor ki Aksaray'ın Anadolu Selçukluları döneminde oluşturduğu dini, ilmi ve kültürel birikim Fatih'in dikkatini çekmiş ve İslamlaşması sürecinde adeta İstanbul'a maya yapılmıştır. Söz konusu bu iskan faaliyeti bir taraftan İstanbul'u İstanbul yapan temel değerler ve katkıda Aksaray'ın bilgi ve birikiminin değerlendirilmesi açısından şehre bir onur kazandırırken diğer taraftan büyük ölçüde boşalan şehri adeta antropolojik anlamda bir harabe-ye çevirmiştir. Şehirler tarihi süreçte kazandıkları bilgi, birikim ve her alanda sahip oldukları değerlerle kişilik ve imaj sahibi olurlar. İşte Aksaray bir anda bütün bu birikimlerini kaybederek adeta ölü bir şehir olmuştur. Daha sonraki süreçte aldığı göçlerle kayıplarını telafi etmeye çalışsa da bu maalesef mümkün olmamıştır. Gerek Osmanlı gerekse Cumhuriyetin ilk yıllarında tespit edilen nüfus hareketlerine bakıldığında bu çok net olarak kendisini göstermektedir.⁹

Osmanlı idari teşkilatında Karaman Eyaletine bağlı bir sancak olan Aksaray, XVII ve XVIII. Asırlar boyunca bu durumunu muhafaza etmiştir. XIX. y.y. ortalarında yapılan bir idari düzenleme ile Niğde'nin bir kazası haline getirilmiştir. Cumhuriyetin ilk yıllarında vilayet statüsünde olan Aksaray'ın bu süreçte yaşadığı olumsuzlukların biri de 1933 yılında Niğdeye bağlı bir ilçe haline getirilmesidir. Bu durumu 1989 yılına kadar devam eden Aksaray, Turgut Özal döneminde çıkarılan 3578 sayılı kanun ile tekrar il olmuştur. Türkiye'nin yıllarca süren idari yapılanmasında il trafik kodu olarak da verilen rakamlarla 67 olan şehir sayısından sonra 68'in Ak-

⁸ İlhan Şahin, "Aksaray", DİA, II/291.

⁹ Erdoğan Kaya, Tarihten Günümüze Aksaray, Aksaray 2013, s.55; İlhan Şahin, "Aksaray", DİA, II/291,292.

saray'a verilmiş olması şehirde bir bayram coşkusu meydana getirmiştir. Şehir halkı bu durumu adeta gaspedilen bir hakkın ele geçirilmesi olarak değerlendirmiş ve gazete, dergi, radyo, televizyon, işyeri ve daha bir çok çevresel unsurlarda 68'in rakamsal ve yazılı ifadeleri yer almıştır.

Aksaray'ın Anadolu Selçukluları döneminde başlayan parlak günleri devam eden süreçte üç defa darbe almıştır. Bunlardan birincisi Moğol istilasıdır. İslam dünyasını adeta bir kasırga gibi yakan ve yıkan bu musibetten Aksaray da nasibini almıştır. 654/1256 yılında Moğol komutanı Baycu'nun Selçuklu topraklarına girdiğini duyan Sultan Keykâvus ona karşı çıkmak istediye de Aksaray yakınlarındaki Sultanhanı'nda yapılan savaşta mağlup olmuştur. Aksaray için birinci yıkımı ifade eden bu istiladan sonra şehir büyük bir tahribat yaşamıştır.¹⁰ İkinci darbe yukarıda kısaca bahsettiğimiz Aksaray'ın Osmanlı topraklarına katılmasından sonra Fatih Sultan Mehmet'in Aksaray halkını İstanbul'da iskan etmesidir. Bu durum da Aksaray için çok büyük bir kayıp olmuş adeta ölü bir şehre dönmüştür. Üçüncü ve son darbe ise Cumhuriyet döneminde olmuştur. Aksaray'ın şehir statüsü iptal edilerek Niğde'ye bağlanmış, bu nedenle de şehir sürekli kan kaybederek kendisini toparlayamamıştır.

Yaşadığı bütün bu olumsuzlara rağmen şehir tarihi süreçte yetiştirdiği ilmi şahsiyetlerin yanında dini, tasavvufî değerleriyle de temayüz etmiştir. Anadolu Selçukluları tarihinin en önemli kaynaklarından biri olan "*Müsâmeratü'l-Ahbâr*" isimli eserin müellifi olan Kerîmüddîn Aksarâyî (v.733/1332-33), tefsir, hadis, fıkıh, ahlak, edebiyat ve tıp gibi farklı alanlarda eser veren ve bir çok alim ve âbid'in yetişmesine sebep olan Cemâleddîn Aksarâyî (v.791/1388-89), bir çok eserin istinsahında imzası bulunan Hattat Ahmed Aksarâyî (XV.asır) bunlardan sadece birkaçıdır. Şehirde halen kalıntıları bulunan bazı medreselerin yanında bir çok mesjid, tekke, türbe ve kabirler ise çok canlı bir tasavvufî kültürü haber vermektedir. İbrahim Hakkı Konyalı'nın kaleme aldığı Aksaray Tarihi bu yöndeki eserler hakkında çok detaylı bilgilere sahiptir.¹¹ Şeyh Hamîd-i Velî (Somuncu Baba), Yusuf Hakîki Baba (Somuncu Babanın oğlu), Taptuk Emre, Yunus Emre, Pir Ali Sultan Aksarâyî bunlardan sadece birkaçıdır. Ervah mezarlığı bu anlamda halkın çok rağbet ettiği bir yer konumundadır. Şehrin hemen her mahallesinde bir kabir ve türbe görmek mümkündür. Evliya Çelebi'nin seyahatnamesinde ifadesini bulan 7 binden fazla evliyanın yaşadığı bilgisini¹² Aksaraydaki dini tasavvufî hayatın canlılığını ifade eden bir tasvir olarak anlamak mümkündür.¹³

¹⁰ Faruk Sümer, "Selçuklular" DİA, XXXVI/382.

¹¹ İbrahim Hakkı Konyalı, Abideleri ve Kitabeleri ile Niğde Aksaray Tarihi, İstanbul 1974, c.I-III.

¹² Evliya Çelebi Seyahatnamesi, c.III-IV, s.153.

¹³ Bilgi için bkz.: Şehri Suleha Aksaray Tarihi Cami ve Türbeler, İl Kültür Müdürlüğü tanıtım kitapçığı, Aksaray 2013, s.5 vd.

B. AKSARAY ÜNİVERSİTESİ

Şehrin ilmî ve kültürel anlamda lokomotifi olan Aksaray Üniversitesinin kuruluşu 17 Mart 2006 tarihinde gerçekleşmiştir. Bundan önce Aksaray'da hizmet veren bazı fakülte ve yüksekokullar Niğde Üniversitesi'ne bağlıdır. Başlangıçta az sayıdaki fakülte ve diğer birimlere sahip iken şimdilerde 9 Fakülte, 4 Yüksekokul, 6 Meslek Yüksekokulu ve 2 Enstitü ile hizmet vermektedir. Aksaray'ın güneyinde ve Adana yolu üzerinde bulunan üniversite kampüsü oldukça geniş bir alana yayılmaktadır. Fakülte binaları, sosyal ve kültürel tesisler, spor salonu ve yüzme havuzu gibi sportif alanlar, cami ve yurt binaları kampüs alanı içerisinde yer almaktadır. Fiziki yapılanma süreci hızla devam etmekte ve kampüs her türlü imkanlarıyla daha kapsamlı bir şekilde kavuşmaktadır.

1. İslami İlimler Fakültesi

Prof.Dr. Mustafa ACAR'ın 2011 yılının Mayıs ayında Aksaray Üniversitesine Rektör olarak atanmasından sonra genelde ülkemizin, özelde ise Aksaray ve bölgenin ihtiyaçları çerçevesinde bir ilahiyat fakültesi açılması düşüncesi ve tercihi ön plana çıkmış ve YÖK'e bu yönde bir teklif sunulmuştur. YÖK'ten gelen taleple bu teklifte fakültenin isminin İslami İlimler Fakültesi olarak değiştirilmesi istenmiş ve bu doğrultuda teklif yenilenmiştir. Teklifin değerlendirilmesi ve kabulü sonrasında 5 Ağustos 2012 tarihli ve 28375 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Bakanlar Kurulu kararıyla Aksaray Üniversitesi bünyesinde İslami İlimler Fakültesi açılmıştır.

2. İlahiyat mı? İslami İlimler mi?

2011 yılına kadar ülkemizde yüksek din öğretiminin yapıldığı kurumlar olarak ilk akla gelen İlahiyat Fakülteleri'dir. 1950 yılında kurulan Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi ile başlayan süreç günümüze kadar devam etmiştir. Sonra kurulan bazı fakülteler "İslami İlimler" adını almışlardır.¹⁴ Daha sonra Yüksek İslam Enstitüleri aynı çerçevede kurulmuş ve hizmet etmişlerdir. 2011 yılından itibaren açılmak istenen yeni İlahiyat Fakültelerine yeniden İslami İlimler isminin verilmesi düşüncesi gelişmiştir. Nitekim bu sadece yeni açılanlara değil tüm İlahiyat fakültelerini içerisine alan bir projeye dönüştürülmüştür. YÖK Genel Kurulunda İlahiyat Fakülteleri müfredatlarındaki değişikliklerle birlikte bu yönde alınan karar, gelen tepkiler nedeniyle geri çekilmiş ve sonuçta her bir fakültenin ismi kuruluş kararında ne ise o isimde kalmıştır.¹⁵ Ancak bu değişim özellikle konunun dışında ve gelişmelerin uzağında olanlar tarafından tam olarak anlaşılmamış, İlahiyat ve İslami İlimler Fakülteleri arasında bir fark varmış gibi algılanmıştır. Nitekim bu yönde gelen çok sayıda soru da bunu ortaya koymaktadır. *Şu an itibarıyla İlahiyat Fakülteleri ile İ-*

¹⁴ 1971 yılında kurulup eğitime başlayan Erzurum Atatürk Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi bunlardan biridir.

¹⁵ Sözkonusu eleştiriler çerçevesinde bir örnek: Durmuş Günay, "Karşı Oy", S.Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, Isparta 2014, Sayı:2013-1, s.3-29.

lami İlimler Fakülteleri arasında bilimsel, akademik, kurumsal ve işleyiş açısından herhangi bir fark bulunmamaktadır. Zorunlu Arapça Hazırlık sınıfı da dahil olmak üzere, dersler, müfredatlar, programlar, bölüm ve anabilim dalları ile diplomaların özellikleri ve istihdam alanlarında hiçbir fark yoktur. Her yönüyle birebir aynıdır. Devam eden süreçte şayet değişiklik olursa zaten bu kamuoyuna duyurulmak durumundadır.

3. Aksaray Üniversitesi İslami İlimler Fakültesinin Kuruluş Süreci

İlahiyat/İslami İlimler Fakültelerinin akademik açıdan olduğu kadar toplumsal alandaki karşılığı, yeri ve önemi bilinen bir gerçektir. Bir Rektör olarak bu durumu çok yakından bilen Sayın Prof.Dr. Mustafa ACAR, Fakültenin açılma kararından sonra birtakım arayışlara girmiş, böyle bir fakültenin kuruluşunun taşıdığı riskleri ve başlangıcın en güzel şekilde olması için gerekli hassasiyet ve titizliği göstermeye gayret etmiştir. Bu noktadaki bilgileri ve yaptığı çalışmaların bilgisi kendisindedir. Ancak 2012 yılının Eylül ayı içerisinde bir dostum tarafından ön teklif olarak bana iletilen İslami İlimler Fakültesi kurucu dekanlığı teklifi tarafımdan değerlendirilerek olabileceği yönünde bir cevap verilmiştir. Bu arada karşılıklı araştırma ve bilgi edinme süreci esnasında yakın çevrem, fikirlerine değer verdiğim büyüklerim ve Konya İlahiyat Fakültesindeki bölüm hocalarımla konu üzerinde yaptığım görüşmelerden kısmen konunun kendi kararım olduğu düşüncesi yanında, konu ile ilgili olarak ilmi, akademik ve bilimsel açıdan olduğu kadar manevi bir sorumluluğun da bulunduğu ifade edilerek görevin kabul edilmesinin uygun olacağı yönünde görüşler ortaya çıkmıştır. Bu süreçte benim için en önemlisi, görüşlerine başvurduğum değerli insanların hepsinin hayır dualarda ve güzel temennilerde bulunmaları olmuştur. Böyle bir görev, sadece basit bir idari oluşumun ötesinde akademik ve bilimsel olarak Üniversitenin beklentilerinin yanısıra toplumsal beklentilerin de karşılanması, yıllar sürecek hizmetinde bu fakültenin temel düşünce ve vizyonunun oluşturulması, İslam'ın temel referanslarını esas alan, bağımsız, bağlantısız ve özgür bilgi üretimi ile fikir geliştirme geleneğinin alt yapısının şekillendirilmesi çerçevesinde ağır bir sorumluluk olarak görülmüştür.

Rektör Prof. Dr. Mustafa ACAR'ın davetiyle 2012 yılının Ekim ayı sonlarına doğru Aksaray'da makamında konu üzerinde görüştüğüm Sayın Rektörle hem tanışmamızı hem de ilk görüşmemizi gerçekleştirmiştik. Rektör Bey'in bilimsel ve akademik kapasitesi, fikirleri, düşünceleri ve özellikle de dinamizm ve heyecanı bana yönelttiği teklifi kabul etmemi kolaylaştıran bir unsur olmuştur. Fakültenin kuruluş sürecinde karşılaşılabilecek problemleri, yapılması gerekenler ile temel ilke ve düşüncelerimi arzettiğim Sayın Rektörden aynı hassasiyet ve düşünceleri paylaştığını duymak beni ayrıca memnun etmişti. Dolayısıyla teklifi kabulün önünde herhangi bir engel kalmamıştı. Burada paylaştıklarımız sayın Rektörle aramızda mahfuz kalmakla birlikte, en temel noktada hangi seviye ve konumda olursa olsun oturulacak makamın içinde bulunulan kurum başta olmak üzere bölgeye, toplu-

ma, ülkemize, ait olduğumuz kültür ve medeniyete hizmetin bir aracı olduğu, devlete ve millete karşı sorumluluğumuzun yanında asıl sorumluluğun Allah'a (c.c.) olduğu düşüncesi karşılıklı ortak noktamız olmuştur.

2012 yılı Kasım ayının ilk haftasında resmi olarak dekanlık atama teklifi YÖK'e gönderilmişti. Bu esnada Fakültenin 2013-2014 döneminde eğitim-öğretime başlayabilmesi için hemen hazırlıklara girişildi. İslami İlimler Fakültesinin öğrenci alıp eğitime başlayabilmesi için gereken asgari akademik kriterlerin kısa sürede karşılanabilmesinin önünde birtakım engeller vardı. Bunun ilki son dönemde çok sayıda açılan İlahiyat/İslami İlimler Fakülteleri nedeniyle öğretim üyesi ihtiyacını karşılamanın zorluğu idi. Diğer Fakülte ve bölümler için öğrenci kontenjanı talebinde kadrolu 3 öğretim üyesi yeterli görülürken İlahiyat/İslami İlimler Fakültelerinde bu sayı 7 öğretim üyesi olarak belirlenmişti. Buna rağmen bütün imkan ve bağlantılarımızı devreye koyarak hızlı bir şekilde bu yapıyı oluşturmak için gayret ettik. Ancak bu arada Üniversitemiz Eğitim Fakültesi bünyesinde açılan ve fakat 2012-2013 dönemi başlarında İslami İlimler Fakültesine aktarılan İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü'nün bulunması ve bu bölümün eğitime başlayabilmesi için sadece 3 öğretim üyesinin yeterli olması bizim bu bölümün yapılanmasına yönelmemize sebep oldu. 2012 yılının Aralık ayında bölüme ait 3 yardımcı doçentlik kadrosu ilan edilerek Fakültemize ilk öğretim üyesi alım süreci başlatılmış oldu.

Dekanlık atamamızın henüz resmi olarak gerçekleşmediği bu süreçte yaptığımız bu çalışma Fakültenin akademik yapısını oluşturma açısından bize zaman kazandırmıştır. Nitekim 2012 yılının Aralık ayının 26'sında yapılan YÖK Genel Kurulu toplantısında dekanlık ataması resmi olarak gerçekleşmiş, 2013 yılının Ocak ayının 28'inde ise resmen Dekan olarak göreve başlamıştım. Bundan kısa bir süre sonra İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü'ne ilk öğretim üyelerimiz Yrd.Doç.Dr. Süleyman KOYUNCU, Yrd.Doç.Dr. Mustafa ŞEN ve Yrd.Doç.Dr. Mustafa KARABACAK Beyler atandılar. Böylelikle bu bölüm aktive edilmiş oldu. Hemen gerekli prosedürle ilgili hazırlıklarımızı yaparak öğrenci talebinde bulduk.

Diğer taraftan Fakültemizin İslami İlimler Lisans programı için gerekli kadro talepleri ve ilanla ilgili süreç de devam ediyordu. Bu arada hukuki ve idari sürecin gecikmesi yeni öğretim üyelerinin atanmalarının da gecikmesine neden olmuştu. Fakültenin yeni eğitim öğretim döneminde faaliyete başlaması için süreci hızlandırmak adına elimden gelen her şeyi yapmama rağmen süreci yönetenler tarafından aynı hassasiyetin paylaşılmaması beni oldukça üzmüştü. Sonuçta Yeni öğretim üyelerimizin atanmasından sonra öğrenci kontenjanı taleplerimizin YÖK'e iletilmesi 15 günlük bir gecikmeyle gerçekleşebilmişti. Ancak her şeye rağmen bize düşen sorumluluk açısından kriterlerimizi tamamlamamız ve Fakültemiz için öğrenci kontenjanı talebinde bulunmamız bizim için önemli ve güzel bir başarı idi.

Ancak başvurumuzun gecikmesi nedeniyle YÖK'ten gelen haberler bizi memnun etmemiştir. Zira bu gecikme nedeniyle kontenjan talebimizin 2013-2014 dönemi ÖSYS klavuzuna yetişmediği, ancak talep edilirse ek yerleştirmede kontenjan verilebileceği teklif ediliyordu. Konu ile ilgili yaptığımız değerlendirmeler sonucunda ek yerleştirme ile değil bir sonraki dönemde normal yerleştirme ile başlanmasının daha uygun olacağı kanaatine varıldı. Fakülte olarak daha seviyeli ve başarılı bir düzeyle başlamak hem akademik hem de öğrenci düzeyi olarak daha iyi olacaktır. Bu arada 2013-2014 döneminde zaten İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü'ne öğrenci alacak olmamız bizi bir ölçüde rahatlatıyordu. Nitekim 2013-2014 döneminde bu bölümümüze aldığımız normal öğretime 41, ikinci öğretime de 41, toplam 82 öğrenciyle Fakülte olarak hizmete başlamış olduk.

4. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği Bölümü

İlk olarak 1998-1999 öğretim yılında ilköğretim okullarındaki Din Kültürü öğretmeni ihtiyacını karşılamak üzere İlahiyat Fakülteleri bünyelerinde açılan bölümler, farklı gerekçe ve düşüncelerle 2006 yılında İlahiyat Fakültelerinden alınarak, Eğitim Fakültelerine aktarılmıştır. İçerik olarak da oldukça zayıflatılan ve basitleştirilen bölüm müfredatı maalesef ilköğretim öğrencilerinin Din Kültürü öğretmeni ihtiyacını karşılamak bir tarafa, çeşitli problemlere sebebiyet veren bir yapıya dönüşmesine sebep olmuştur. Bu süreçte iyileştirme veya tekrar İlahiyat Fakülteleri bünyelerine iade girişimleri hep sonuçsuz kalmıştır. 2012 yılı Ağustos ayı sonlarında Konya İlahiyat Fakültesinden Öğretim Üyeleri Hocalarımız ve iki Konya milletvekiliyle birlikte görüştüğümüz YÖK başkan vekili ve Genel Kurul üyesi, bölümün Eğitim Fakültelerinde kalacağı, orada kalması gerektiği ve bunun daha uygun olduğu ifadeleri ve yaklaşımıyla karşılaşınca hocalarımızla büyük bir hayal kırıklığı yaşadığımızı belirtmek isterim.

Ancak ne olduysa bu görüşmeden yaklaşık bir ay sonra 2012 yılının Eylül ayı sonlarına doğru bu bölümlerin İlahiyat Fakültelerine aktarıldığı bilgisi ve konu ile ilgili YÖK Genel Kurul yazısı Üniversitelere gönderildi. Konuya Başbakanın müdahale edip düzelttiği bilgisi kulaktan kulağa dolaşmaya başladı. Bu gelişme konu ile ilgili hassasiyet gösterenler tarafından büyük bir memnuniyetle karşılandı. Aksaray Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi olarak bizler de 2013-2014 döneminde bu bölüme aldığımız öğrencilerimizle eğitim ve öğretime başlamış olduk.

2014-2015 akademik yılı öncesinde İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü ile ilgili yeni gelişmeler ortaya çıkmıştır. Bu yeni dönemde bu bölümlere öğrenci kontenjanı verilmemiştir. Bunun iki nedeni vardır. Birincisi; artık İlahiyat/İslami İlimler Fakültesinde okuyan öğrenciler pedagojik formasyon derslerini alıp öğretmen olma ve bu yöndeki ihtiyacı karşılayacak imkana sahip olmuşlardır. İkincisi ise; İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü kapatılmamıştır ve İlahiyat/İslami İlimler Fakültelerinde okuyan öğrenciler 3. Sınıftan itibaren bu bölüme geçiş yapıp, bu bölümden mezun olabileceklerdir. Son anda or-

taya çıkan bu gelişme kendi içerisinde birtakım problemleri barındırmakla birlikte zaman içerisinde uygun bir çerçeveye oturtulması ümit edilmektedir.

C. BUGÜNKÜ GELİNER NOKTADA İSLAMİ İLİMLER FAKÜLTESİ

1. Akademik ve İdari Yapı:

Geçen süre zarfında bilimsel nitelikler açısından kendisini yetiştirmiş değerli bilim insanlarının Fakültemize kazandırılması için gayret edilmiştir. Bu çerçevede akademik, bilimsel ve doğru dini bilginin üretilmesine ve paylaşılmasına katkı sağlayacak, duyarlı, fedakar ve samimi, değerli ilim insanlarından oluşan bir ekip kurulması arzu edilmiştir. Fakültemizde halen (30.07.2014 tarihi itibarıyla) 1 Profesör, 1 Doçent, biri yabancı uyruklu olmak üzere 9 Yardımcı Doçent, 1 Öğretim Görevlisi ve 7 Araştırma görevlisi bulunmaktadır. Akademik kadromuz kısa süre içerisinde yeni katılımlarla daha da güçlenecektir.

İdari açıdan ise Fakültemize bir sekreter atanmış ve 31 Mart 2014'de göreve başlamıştır. Diğer birimlerdeki 5 idari personelimizle hizmetler sürdürülmeye çalışılmaktadır.

2. Eğitim-öğretim:

İslami İlimler Fakültesi Lisans Programı 1 yıl (2 yarıyıl) zorunlu Arapça hazırlık sınıfı ve devamında 4 yıl (8 yarıyıl) Lisans, toplam 5 yıl (10 yarıyıl)'lık bir programdır. Fakültemizin temel amacı giderek artan nitelikli din eğitimi ihtiyacı çerçevesinde temel kaynakları referans alan ve asırlar boyunca ortaya çıkan İslam kültür ve geleneği ışığında bu günü yaşayan, gelişme ve değişimlere ayak uydurabilen, güncel problemlere bilimsel ve evrensel nitelikli yaklaşımla çözüm üretme gayretinde, bilgili, donanımlı, nitelikli müslümanlar ve İslam İlimleri uzmanları yetiştirmektir.

Mevcut akademik yapılanmaya göre İslami İlimler Fakültesinde dört bölüm bulunmaktadır. Bunlar; Temel İslam Bilimleri Bölümü, Felsefe ve Din Bilimleri Bölümü İslam Tarihi ve Sanatları Bölümü ile İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü'dür.

İslami İlimler Fakültesinde dersler meslek bilgisi ağırlıklı olmak üzere bu günün insanının ihtiyaç duyduğu bilgi, düşünce ile formasyon içerik ve zenginliğine sahiptir. Temel dersler "zorunlu dersler" olarak programda yer alırken disiplinler arası ilgi ve irtibatı sağlayıp fikri zenginliği artıracak dersler de "seçmeli dersler" içerisinde öğrencilere sunulmaktadır.

3. Hizmet Binası ve İnşaatı:

İslami İlimler Fakültesine Dekan olarak atandıktan sonra ilk yaptığımız şeylerden birisi de Fakültemize bir hizmet binası araştırmak olmuştur. Bu çerçevede Rektör ile yaptığımız görüşmede kampüs içerisindeki mevcut Fakülte binalarının

kendilerine dahi yetmediği bu nedenle İslami İlimler için uygun bir yerin bulunmadığı anlaşılmıştı. Bu nedenle şehrin bazı ileri gelenleri ve kanaat önderleriyle yaptığım görüşmelerde şehrin farklı yerlerindeki mevcut bazı binaların değerlendirilebileceği teklif edildi. Bu amaçla yaptığımız incelemelerde uygun bir yapının da olmadığını görmek beni üzen bir durum olmuştu.

Bu arada Sayın Rektör Prof.Dr. Mustafa Acar Bey'in kampüs içerisinde yeni yapılan Merkezi Derslikler binasında geçici de olsa Fakültemize yer açmasını şükranla ve takdirle anmam gerekir. Bu esnada yine Rektör Bey'in teklifiyle inşası düşünülen İslami İlimler Binası projesinde bulunması gerekenler ve ihtiyaçlar çerçevesinde bilgi talep edildi. Konya İlahiyat Fakültesinde Dekan Yardımcılığım döneminde inşa edilecek bina için yaptığımız hazırlıklar çerçevesinde elimizde hazır bulunan proje ihtiyaçları ve derslik, öğretim elemanları odaları ve diğer unsurları revize ederek sundum. Bu teklifte farklı büyüklüklerde 38 derslik, 60 öğretim elemanı odası, idare bölümü, toplantı odaları, 2 anfi, kütüphane, konferans salonu, kantin, sosyal ve kültürel faaliyet alanları ile diğer ihtiyaçların bulunduğu bodrum+3kattan oluşan toplam 9000m²'lik bir bina tasarlanmıştı. Bu ihtiyaçlar çerçevesinde proje ihale edilip hazırlandı. Bu çapta bir yapı 40-50 yıl hizmet edebilecek bir fiziki ihtiyacı karşılayacak çerçeveydi.

Fakülte inşaatı protokol imza töreni.¹⁶

Bir taraftan bu çalışmalar devam ederken diğer taraftan göreve başlayan Öğretim Üyesi arkadaşlarımla birlikte Aksaray'ın ileri gelenleriyle görüşüp kendilerinden binamız inşaatı için destek arayışında bulunuyorduk. Bu çerçevede görüştüğümüz hayırsever muhterem Tuncer GÜNEY Bey'in destek ve moral verici yakla-

¹⁶ Resimde bulunanlar: Soldan sağa; Dekan Prof.Dr. M.Bahaüddin Varol, Yalçın Kulak, Rektör Prof.Dr.Mustafa Acar, Tuncer Güney, Rektör Yrd. Prof.Dr.İbrahim Bakırtaş, Üniversite Genel Sekreteri Bayram Ali Yavaş.

şimini minnetle ve takdirle anmalıyım. Nitekim görüşmemizden kısa bir süre sonra eski bir dostu olan ve Aksaraylıların yakından tanıdığı rahmetli Hazım KULAK Bey'in oğlu Muhterem Yalçın KULAK Beyefendinin bina için bize destek vereceği bilgisini ulaştırmıştı. Muhterem Yalçın KULAK Bey'le Üniversitemiz arasında 2014 Mart ayında yapılan protokolle Fakültemiz inşaatı başlamış oldu. Ancak bina yüksek maliyet gerektireceği endişesiyle bazı bölümlerden feragat edilerek yaklaşık 7000 m² üzerinden inşa edilmeye başlandı.

Fakülte inşaatı temel atma töreni.

Fakülte binamızın inşaatı. 17.06.2014

Fakülte binamız yaptığımız teklifin rektörlüğümüz tarafından uygun bulunmasıyla Kampüs alanımızda daha önce yapılan caminin kuzeyinde, fakülte binalarının sıralandığı ana yol kenarında konumlandırıldı. Muhterem Yalçın KULAK Beye-

fendinin rahmetli pederi Hazım KULAK'ın ismini vermek istediği Fakülte binamızın kaba inşaatını yaptırma taahhüdü çerçevesinde hızla devam eden binamızın tamamlanmasını sabırsızlıkla bekliyoruz. Arzumuz, ümidimiz ve duamız en kısa zamanda kendi binamızda huzur içerisinde eğitim ve öğretimi sürdürme imkanına kavuşmaktır.

Fakülte binamızın inşaatı. 20.05.2014¹⁷

4. Yüksek Lisans Programı:

Fakültemiz kadrolu öğretim üyelerinin sayısı nedeniyle kısa vadede yüksek lisans programı açmada bazı problemler bulunuyordu. Bu durumu aşmak için YÖK'ün sağladığı imkanlar çerçevesinde yakın bir üniversite ile ortak yüksek lisans programı açmak için gerekli çalışmalarımızı 2013 baharında başlatmıştık. Amacımız yaz döneminde programın açılışının kabul edilmesi ve 2013-2014 güz döneminden itibaren programı başlatmaktı. Protokol ile ilgili hazırlıklarımızı normal prosedüre bırakmadan elden takip etmek suretiyle işlemleri tamamlayıp yaz başında Temel İslam Bilimleri, Felsefe ve Din Bilimleri ve İslam Tarihi ve Sanatları Anabilim Dallarında ortak yüksek lisans programı için başvurumuzu yapmıştık. Güz dönemine yetişmezse bahar döneminde başlamayı ümit ediyorduk. Ancak dönem sonunda YÖK'ten gelen bilgiyle üzülmüştük. Söz konusu bilgi dosyada programı ortak olarak yürüteceğimiz N.Erbakan Üniversitesinin senato kararının olmamasıydı. Halbuki bu karar Üniversitemize gönderilmişti. Ancak dosyaya konulmayan bu belge bizime bir dönem gecikmemize neden olmuştu. Tekrar aynı

¹⁷ Resimde bulunanlar, soldan sağa: Tuncer Güney, Yalçın Kulak, Dekan Prof.Dr.M.Bahaüddin Varol, Dekan yardımcıları Yrd.Doç.Dr.O.Zahid Çifçi ve Yrd.Doç.Dr.Mustafa Şen.

belgelerle ve eksiklerimizi gidererek tekrar başvurumuzu gerçekleştirdik. Kabul yazısı ve gerekli hazırlıklardan sonra 2014-2015 eğitim öğretim döneminde Sosyal Bilimler Enstitümüz bünyesinde Temel İslam Bilimleri ve İslam Tarihi ve Sanatları Anabilim dallarında yüksek lisans programlarımızı başlatmış olacağız.

Adı geçen programlarımızda yürüteceğimiz yüksek lisans eğitimi Aksaray ve çevresinde Diyanet teşkilatı ile Milli Eğitimde görev yapan İlahiyat Fakültesi mezunlarına bir imkan sağlayacaktır. Bu süreçte köklü bir geçmişe sahip Konya İlahiyat'ın akademik birikiminden de istifade edecek olmamız bizim için önemli bir kazanım olacaktır.

5. Fakülte Dergisi:

Bilimsel kurumların ürettikleri bilginin paylaşılmasını sağlayan bilimsel dergiler adeta onların ayrılmaz bir parçasıdır. Bu nedenle ilk anlardan itibaren hep zihinimizde olan bu konu 2014 yılı başlarından itibaren gündeme alınmış ve gerekli görevlendirme ve hazırlıklar yapılarak ilk sayısı elinize ulaştırılmıştır. Mütefekkir ismiyle ilim dünyasına kazandırdığımız Dergimiz akademik, bilimsel ve uluslararası nitelikte olacaktır. Hem basılı hem de internet ortamında yayınlamayı düşündüğümüz dergimizi <http://mutefekkir.aksaray.edu.tr> adresinden de takip etmek mümkün olacaktır. Hayırlı olması ve daha nice sayılara ulaşması temennisiyle.

6. Kütüphane:

Bilimsel ve akademik faaliyetlerin olmazsa olmazlarından bir diğeri de kütüphanelerdir. Her ne kadar teknolojik imkanlar akıl almaz bir şekilde gelişmekte ve araştırmacılara hayali bile zor imkanlar bahşetmekte iken bunlardan bigâne kalmamız elbette düşünülmemelidir. Ancak her şeye rağmen bizim kitap ve kütüphaneden vazgeçmemiz mümkün değildir. Bu sebeple öğrencilerimizin olduğu İslami ilimler araştırmacılarının da ihtiyaçlarını karşılamak üzere bir kütüphane projesi başlatılmış, hayır sever ilim adamlarımızın bağışlarıyla daha ilk yılında Arapça ve Türkçe eserlerden oluşan yaklaşık beş bin kitaba ulaşan bir arşiv oluşturulmuştur. Satın alma ve bağışlarla gelişecek olan kütüphanemizin Fakültemizin kendi binasında çok daha gelişmiş ve büyümüş olarak öğrencilerimize sunulmasını amaçlıyoruz.

7. Diğer Faaliyetler:

Fakültemiz adına Üniversitemiz içerisinde gerçekleştirdiğimiz seminer ve konferans faaliyetlerimizin yanısıra Aksaray içerisindeki çeşitli sosyal ve kültürel programlara katkılarımız devam etmektedir. Bu faaliyetler artarak devam edecek ve Fakültemiz hem bilimsel alanda hem de sosyal ve kültürel alanda varlığını ve farklılığını hissettirecektir.

Kuruluşunda görev aldığımız Aksaray Üniversitesi İslami İlimler Fakültesinin bu sürecini en güzel ve verimli bir şekilde geçirmesi, ileriye dönük değerli kaza-

niimler elde etmesi için elimizden gelen gayreti gösterdik ve göstermeye de devam ediyoruz. Bu bilgileri paylaşmaktan maksadımız ilerleyen yıllarda bir hatıra olarak hatırlanması ve tarihe bir not düşülmesi içindir. Görevimizin sonunda, arkamızdan hayır dualar yapılmasına vesile olması adına, üzerimize düşen görevi hakkıyla yerine getirmiş olmayı ümit ederiz. Yaptığımız ve yapacağımız hayırlı hizmetlerin ecirini ve mükafatını ise sadece Yüce Rabbimizden niyaz ediyoruz. Amacımız;

Kur'ân ve Sünnet merkezli bir bakış açısı oluşturup bu noktadaki bireysel ve toplumsal bilinci geliştiren,

Bireysel alanda İslamî bilinç ve şuuru benimseyen, özümseyen, yaşayan ve bunu çevresine bir yaşam örneği olarak gösteren,

İslam kültür ve medeniyeti birikimlerinden azami istifadeyle bu güne yönelik mesajları akademik ve bilimsel formatta sunan,

Toplumsal alanda ihtiyaç duyulan birlikte yaşama ve anlayış kültürünü kendine ilke edinip sosyal alana taşıyan,

Dünyaya ve yaşadığı çevreye karşı duyarlı olup, sahip olduğu bilgi ve birikimle doğru bakış açılarının geliştirilmesine katkıda bulunan,

Bilimsel etik ve sorumluluğu gerçek anlamda özümseyip çevresine bu şuuru yayan,

Sahip olduğu değer ve imkanların bilincinde olup, ait olduğu inanç, kültür ve tarihine karşı sorumluluklarını bilen,

İslami ilimleri en güzel ve doğru şekilde öğrenmiş, bilgili, ilkeli ve evrensel niteliklere sahip bir nesil yetiştirmede öncü bir fakülte olabilmektir.

Allah yâr ve yardımcımız olsun...

Kaynaklar:

- » Evliya Çelebi, Evliya Çelebi Seyahatnamesi, Sad.: Tavfik Temelkuran, Necati Aktaş, İstanbul 1993,
- » Konyalı, İbrahim Hakkı, Abideleri ve Kitabeleri ile Niğde Aksaray Tarihi, İstanbul 1974.
- » Özaydın, Abdülkerim, "Kılıçarslan II", DİA, XXV/402.
- » Şahin, İlhan, "Aksaray", DİA, II/291.
- » Onbin Yıllık Kültür ve Tarih Şehri Aksaray (Kültür ve Turizm Rehberi), Aksaray 2012.
- » Yıldırım, Dr.Fahri, Seyyahların Gözünden Aksaray ve Çevresi, Aksaray 2012.
- » Kaya, Erdoğan, Tarihten Günümüze Aksaray, Aksaray 2013, s.55; İlhan Şahin, "Aksaray", DİA, II/291,292.
- » Sümer, Faruk, "Selçuklular" DİA, XXXVI/382.
- » Şehri Suleha Aksaray Tarihi Cami ve Türbeler, İl Kültür Müdürlüğü tanıtım kitapçığı, Aksaray 2013.
- » Günay, Durmuş, "Karşı Oy", S.Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, Isparta 2014, Sayı:2013-1, s.3-29.